

KELT.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1882.

Kolozsvár, szerda, márczius 8

A „KELET” előfizetési díja.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
 Égész évre 16 frt.
 Fél évre 8 „
 Negyedévre 4 „
 Egy hóra helyben 1 frt 50 k.

Egyes szám ára 6 kr.
 Megjelenik a „Kelet” minden nap, az ünnepnapok kivételével.

Szerkesztői és kiadói székhely: főter 12-ik szám

Hívatások nem adnak vissza.

Fizetendő évforduló.

BUDAPEST, 1882. márczius 5.

(V.) Naponta érkeznek a harctérről a szomorú hírek az elesettekről és sebesültekről. Kevesen esnek el, kevesen sebesülnek meg, hát könnyebben vesszük, de sok ember talán kinek félteni valójánincs, föl sem veszi. Be sok köny áztatja pedig a szülői arcokat a kevesekért is, be sok anya, be sok apa, be sok testvér és feleség várja a hírlapokat ideges félelemmel, s bontja fel reszkető kézzel, olvassa halványan keresve szeretettjének nevét ott.

Szegény, szegény szülők, kik félelmek közt virasztva töltitek a rémes éjszakát, s rövid szendergéseket kísérteties jelenések ütik el! Szegény, szegény gyermekek, kik sziveitekben szülőiteket és a haza képeivel másszátok a kősziklák gyilkos falát, s haltok meg egy sohajjal, a mely ima: az otthon maradtakért és a hazát érdeklő egy nagyobb célért.

Mert Bosznia okkupálása a hazát érdeklő nagyobb cél okán történt, s a megszállott részre kezet kelle tennünk a haza és a nemzet nevében.

Nem oly nehéz azt megérteni, csak jóakarattal kell hozzá, s nem pártiszenvedély sugallta roszakarat. Két dolog megfontolandó mindenkélt. Egyik az, hogy ha visszaadnánk neki, vissza vállalná-e a török Boszniát? a másik az, hogy ha nem vállalná vissza, hát kinek adnók? Az első kérdés megfontolása nézve tény az, hogy a törökre nézve oly terülvolt a messze fekvő, s neki kevés hasznót hajtó Bosznia, (mely nekünk mindjárt megmondandó okokból szükséges vala), a mely csak kárt okozott neki, s Törökországtól a helyzettől, hogy tartson a nyakán egy lármás bajt okozó, s rá néz minden politikai haszon nélkül való területet megszállván, nem venné vissza semennyiért. Hiszen ezen újabb zavaroakat látva, úgy érzi most magát, mint mikor valaki a szárazról nézi: hogy ver az eső másokat.

Epen azért merül föl most már az a kérdés: hova tennők Boszniát és Hercegovinát, ha a törököknek nem kell? Es ha a törököknek nincs rá szüksége, hát mi szükségünk van rá nekünk?

Nem jó lenne-e oda adni Montenegrónak, avagy Szerbiának, vagy mindjárt magának az oroszoknak, tudva tudván, hogy akar Montenegró, akar Szerbiát lenne, annyi lenne, mintha az orosz lenne. A kérdés tehát ez: Jobb lenne-e ezen tar-

A KELET TÁROZÁJA.

SZIGLIGETI EDE EMLÉKEZETE.

(Szigligeti Ede emlékeztető holnap, márczius 8-án: A Csikós.)

Szigligeti Ede emlékeztetőt üli holnap színházunk.

Emlékeztető!

Alig pár éve köztünk élt, mozgott. Sohse felejttem el azt a megdöbbentő hatást, mit hallásra tett. Az előtt való nap még egy főrgő közelített robajszegében, az előtt való nap még részt vett kicsinyes küszködésekben: ő is azok közé tartozott, a kik iránt megmégdedett a szerető szív s a kik ellen ármányt szőtt a fondorkodó ész. Másnapra lett belőle egy emlék, mely azóta elmosódott s még jobban elmosódott, mert hisz ki győzne a jelenet győtrésében rá éni, hogy egy iránt élénken törődjék a multal. Az élő, érző s vívódó ember helyét elfoglalta egy pusztaság, hogy eztán legfőbb ezt a nevet ismerjük már, s azt is csak az is merje közelebből, a kinek épen eszébe jut huzamosabban gondolni vissza rá.

Holnap az ő emlékeztetőt ültük. Az az, a rendes bérli közönség el megy s megnézi kegyeletteljes mulatozással az elégyszer látott, félig-meddig unalmasá vált darabot, s megnézi azzal a vértani önértéssel, hogy ő most a kegyeletnek áldozott.

Kegyeletet teljesíteni pedig azért érzik kötelességüknek, mert ez a Szigligeti híres magyar drámái volt.

Vajjon hányan jánk ez eszébe, hogy körülbelül egy félszázadig szolgálta színpadunkat: egy félszázadig csalt könnyet a szemből, mosolyt az

tományokat mindjárt átengedni az oroszoknak, vagy a helyett azt mondani neki: Adni nem adjuk, hanem ha tudod, vedd el! Jobb-e Dalmáciát és az egész osztrák-magyar tenger vidéket Bosznia és Hercegovina által választani el az országtól, vagy egyenesen odavinni az orosz, tengeri kikötőink szomszédságába?

Jobb-e Boszniában és Hercegovinában várakat és védműveket állítani föl, melyeket mi tarthatunk megszállva, s melyekből védelmezhetjük Dalmáciát és Fiumét? vagy jobb lenne azt mondani az oroszoknak: Miután hogy nekünk pénzünkbe kerül hát jöjj te, állítsd föl azokat a védműveket és várakat te, melyekből, — mert hiszen azokhoz már csak egy lépésre lesz, — könnyen elfoglalhatod Dalmáciát és Fiumét?

Mert ellehet-e azt képzelni, hogy mikor a Behring szorosától kezdve, Ázsián és éjszakeleti meg éjszaki Európán keresztül már minden az oroszé, s az Adriától csak egy kis vonal, Dalmácia választja el, a mi szintén szláv, — hogy hát ezt a kis vonalat, mikor csak bajszának egy pederintésébe kerülne, — hát meg lehetne tőle védelmezni akkor, ha ő lenne az ur Boszniában?

Hiszen rá lehet mondani, hogy igen. — de nem józan fejjel. Miután pedig Magyarországnak Fiume olyan, mint annak, ki a tenger alatt van, a légső ama nyílása, mely a tengerből kinyulván, ezen nyíláson friss levegőt vezet le, a mely nyílás nélkül bele fullnánk Európa közepébe, hát Fiumét a markunkból, élve ki nem bocsáthatjuk.

Ime az okkupáció szüksége!

Ne mondjuk tehát, hogy az okkupáció által a további zavaroknak akartunk véget vetni, vagy hogy azáltal akartuk kikerülni Oroszországgal a konfliktust, hanem mondjuk, hogy:

Epen azért, mert Oroszországgal kikerülhetetlennek tartottuk a konfliktust, hát mielőtt ez eshetőség bekövetkeznék: tenger partjaink és kikötőinknek hátrvédet akartunk teremteni. Azon felül:

A mi Boszniában vagyunk, addig ott Magyarországnak egy oly oldalvédet képezzük, melylyel a keletről jövő ellenségnek, mielőtt hozzánk érne, végeznie kellene, s így Bosznia és Hercegovina nem csak tenger partjainkra nézve, de magára Magyarországra nézve is oly fontos pozíció, mely nélkül egyszerre nyakunkra kaphatnánk az ellenséget.

A ki tehát Bosznia és Hercegovina okkupációját szükségtelennek állítja, az ajkra, s fejlesztette igazán nemzeti irányban a költészet legkiválóbb, legközvetlenebb hatású fajtát?

Az európai művészet újja születése idejében egy Hardy a francziáknál, egy Lope de Vega a spanyoloknál, Shakspeare elődei az angoloknál, a felpezsdült költői érzéket sziművek végtelen sorozatával taplálták a közönségben.

Ez a jelenség meg-megújul minden nép-nél, minden nagyobb alkalomnál.

A század elején hazafiságunk tavaszt derített költészetünkre, támadt is egy Kisfaludy Karoly, ki aztán hazafias phrasissokkal tomboltat a földszíntet, s a hazai élet alakjait vitte színpadra, mintegy helyes útmutatóul jövőre. A hazafis s művészi igények fokozódásakor állott elő aztán egy utódja, ki teljesen megérté a kor szellemét, nem rabjává, de zászlóvivőjévé szegődött. Elnevezte magát Szigligeti Edeárnak.

Akkor tájt egymásután tűntek fel nagynál nagyobb költőink. A tán valamennyinél legnagyobb tehetség, Vörösmarty úgy szólva életkorának, ha nem is pályájának lejtőjén állt már; remekművek hosszú sorára tekinthetett vissza. Arany és Petőfi szintén fel voltak tűnve, s ez utóbbi rendkívül is hatott; dalait már ország-szerzte adták szájról-szájra. De ennek a kornak csak is egy kellett még a dalon kívül.

A multak dicső emlékei, miket Jósika és Vörösmarty idéztek fel legutóljára, már ki mentek divatból. A Toldi színtily irányban mozgott, habár eldemokratizálódva, ezért nem igen hatott oly általánosan a nemzetre. Csak egy kellett még ekkor tájt a dalon kívül: a színpad, a nyilvánosság a költői tere.

Szigligeti Edeárnak lehetővé tette, hogy a közönség olyasmint találjon, a mi szíve-szájának tetszik. Ezért szokás mondani róla, hogy ő te-

nem teszi másból, mint pártoskodásból, de a ki meg komolyan állítja szükségte-lennek? — az a számbavehetetlen politikuskok közé tartozik!

E szerint az okkupáció ügye a hazát érdeklő nagyobb cél érdekében véghez vitt tény, s derék katonáink, kik fegyverek hatalma, s az idők viszontagságai ellen ott küzdének: értünk és hazájuk nagyobb céljáért küzdének.

A Magyarország és Stájerország közti határ rendezése ügyében, — mint az „O. É.”-nek írjak — a monarchia két kormánya közti tárgyalások vannak folyamatban. A végleges rendezés azonban csak a Mura folyó szabályozásának befejeztével lesz végrehajtható, mert a végleges terület kiegyenlítés ez által válik lehetségessé. A most folyamatban lévő rendezés linseburgi kertletben fekvő Mantsdori és Wernsee községek határainál fog eszközöltetni, hol is Zalamegye kir. építészeti hivatala közelebb már megkezdte a műszaki felvételeket, melynek keretén belül aztán a határkérdés ezen részének érdemleges rendezése eszközöltetni fog.

Országgyűlés.

márczius 6-án.

(Folytatás.)

Hermann Ottó: Egy magasabb gazdasági tanintézet felállítását okvetlenül szükségesnek tartja az átfüldön, de nem szükséges, azt mint Gündöcs tartja Szeged városában állítani fel, hanem ott, hol az alkalmas lenne.

Ezután reflektál Zichy Jenő gr. beszédére s kijelenti, hogy aláír bármilyen javaslatot, a mi Magyarország ipara fejlesztését célozza; azért írta alá a gr. Zichy által beadatott határozati javaslatot is.

Mammassich Lázár kijelenti, hogy az államháztartásban lévő folytonos deficitet megszüntethessük, a múltipart és kereskedést kell fejleszteni.

Ezután atter Gondócs és Hermann beszédére; szóló megengedi, a mit ő Szegedre nézve óhajtottak, azonban azt hiszi, nem lehet mindent Szegednek adni a többi városok nullifikálásával.

Végül kijelenti, hogy elfogadja a költségvetést általánosságban és részleteiben. (Helyeslés jobbról.)

Simonyi Iván, Hermann Otto nyilatkozatára a magyaróvári gazdasági akadémia mellett beszél.

Beszél hosszasan az ipartörvény revíziójáról, melyet ő is sürögnek tart, még ezen ülés-szak alatt kereszttül vinni óhaj, s e tekintetben beszéde végén egy határozati javaslatot nyújt be, melyben utasítani kéri a közgazdasági mi-

remtette a magyar népszínművet. A természet-tudomány szerint mai nap már isten sem terem semmiből. Szígligeti szintén nem semmiből teremtet; a népszínműt nevet nem ő találta ki, a tárgyat még kevésbé. A megmagyarosított volksstück járta ő előtte is. De igenis ő rajzolt művészi kezekkel először kiülvőbb népalakokat, magyaros humorral és pedig nem csak bohózat-bei hülyéknek, korlátolt eszűeknek rajzolva a népalakokat, a hogy a Kisfaludy óta divott, de rajzolta őket szívük-lelkük nyers nemességében, indulataik pathosával. Hogy aztán ez a műfaj annyira elsiányult, s mai nap csakis az ének tartja benne a lelket, az nem az ő hibája, utó-dainak tehetetlenségét vádolhatjuk érte. Tisztelet egy korán elhunyt kivételnek, tisztelet a Tóth Ede emlékének.

De a Trókereső, a Mama, Fenn az ornyó nincsen kas, a Lilium szerzőjét pusztán népszínműrőként emlegethetjük-e?

Kétségtelül Szigligeti nem volt lángész. De a maga idejében az akkori franczia roman-tikusoknak utánzóit közt szintén kétségkívül nem utolsó helyet foglalt el. S hogy ez ifjúkori lánzból kigyógyult, oly tragodiát teremtett, mely a Bánk Bán s Kegyetlen után közvetlenül említhető. Trónkeresője szabatos alkotás jellem-rajz, s drámai dícció szempontjából egyaránt érdekes s bár nem a mai kor inye szerinti mű, bálás lehet az élvezetért, a ki ama jelességeket méltányolni tudja. A szenvedélyek shakspeare-i csapongása azonban nem állott Szigligeti hatalmában. Annál inkább birt az alsóbb fajú vigjáték-al s a bohózzattal: pezsgő jó kedvűk sokáig fogja repertoíron tartani e darabokat s ez elég érdem.

Szigligeti mindenestre mint népszínműíró szerepel önálló zászlóvivőnként, ha tetszik, isko-

Hirdetési díjak.

Egy négyeseg centiméternyi tér ára 2 kr.
 Helyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hi-detéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36. Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenste-in Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetés közv. irodája Budapest Szervitátor 8. sz.

Nyititási csikhek

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

niszt, hogy az 1872. VIII. t. cz. az ipartör-vénynek megváltoztatásáról, illetőleg módosítá-sáról szóló törvényjavaslatot még a jelen ország-gyűlés második ülészaka elején nyújtson be.

Következett a részletes tárgyalás.

Török Kálmán: A gyümölcsenyésztés eme-lésére kívánja felhívni a ház figyelmét, a mely ugyan már az általános vitánál is fel volt em-lítve, s melyre a miniszter reflektált is.

Örömmel látja, hogy a borászat tekintetében a kormány mindent meg tesz, a mi ezen szintén nevezetes ágak emelésére kívánatos és szükséges, de nem helyes logika, hogy mi, kik a szőlőszetnél előforduló haszon emelésére, biz-tosítására, állandósítására, sőt fokozására, a mi tehetőségünkön felül, mindent elkövetni készek vagyunk, mi nem lehetünk egészen közönyösek egy másik termelési ágra, a mely kisebb bern-házzással, kevesebb gondnal, kevesebb fenntartási és építési költséggel ugyanannyi, vagy talán még nagyobb hasznót is tudna felmutatni.

A társadalomban oly irány indult meg a legújabb időben, mely igen kedvez a gyümölcs-termesztás iránti érdeklődés felkeltésének. Ez azzal kecssegtet, hogy ezen a gyümölcsstermesztés nem lesz egyes amatőröknek költséges privát-paszziója, hanem a nép egyik megélhetési módja és jövedelmi forrása.

A kormányának e kérdés körüli kötelességét ezen költségvetésben elmulasztva látom. Határozati javaslatot benyújtani nem kívánok, és azon reményem kifejezésével végzem be beszé-demet, hogy a jövő évben azokat, miket felem-líteni bátor voltam, a t. kormány figyelmére méltatandja s többé ilyen kifogás alá nem lesz alkalmam vonni a költségvetést. (Helyeslés bal felől.)

Madarász József: Csatlakozik Török véleményéhez.

Kemény Gábor: A mint a mult ülés-ben is volt szerencsém megjegyezni, én igen is nagy jelentőséget tulajdonítok a gyümölcsenyésztésnek és akkor is bátor voltam felhozni, hogy Gündöcs képviselő ur bibáson mondja, hogy a költségvetésben csak két ezer forint fordítatik ezen célra.

Méltóztassék megfontolni, hogy gyümölcs-termesztési jutalmakra két ezer forint van fel-veve, ezenkívül gazdasági ismeretek terjesztésére, két vándor tanító fizetése lejjebb ismét segélyezés czíme alatt 4400 frt s azonkívül méltóztassék megfontolni, a mit Török Kálmán képviselő ur is felhozott, hogy az irodalomnak meynyi befolyása van ezen gazdasági ágra, a gazdasági egyetlet is felkarolják, és így nemcsak ama két ezer forint, hanem annál sokkal több fordítatik a gyümölcsstermesztés emelésére.

A gazdasági tanintézetek tételénél Mukies Ernő: sürgeti egy felsőbb gazdasági tanintézet felállítását az ország déli részén.

Madarász József: Én miként már töb

la teremtként irodalmunkban. Helyes színházu-tól, hogy a népszínműírók tünepli benne s nem a tragodia költőit, mint Budapest szekták. Ez-uttal nem csak hálásabb vidéki színpadunk — vidéken ugyanis kevésbbé hamar avulnak írónk — de tapintatosabb is.

Hadd emlékezzünk meg mi is legalább egyszer egy esztendőbe, arról a kimagyaráz mind-össze egy név az irodalom történetben.

(r.)

ALPESI TÁJKÉPEK.

Beszély.

Souvestre Emil után.

(Folytatás.)

— Derék lány vagy, azok az ostobák ott a korembán örökösen csak egyet nyúznak. Azzal neki fogtak. Mártha a szokatlan szíves-ségtől felbátorítva, minden kedvességét kiejtő. Jakab maga is egyre zajosult, fel felnevetégt. Rendkívül tetteztől neki, hogy egymásután nyeri a játszmákat; ha magával meg nem elégedve, az egész világgal meg volt elégedve. Az este mesz-szi benyult már, a nagy derűtlenség mit sem lan-kadott, Mártha elbeszélései egyre fel feljűtők. S mikor a nagy falióra ott a szegletben tizen ötött, menyre földre esküldözött, hogy az az óra siet. Alig tudta magát rá venni, hogy végre jó éjt kívánjon a lánynak.

Ez az este nagy hatással volt a parasztra. Szívesebben maradt otthon s kevesebbet járt a kocsmákba. Itt különben is örökké ugratták, a móta Laroinak eljárt a szája. Vette észre, hogy innen mindig elégedetlen távozik, míg otthon vi-dámok tölti az estéket. Így lassankint hozzá szokott a házias élethez, melynek Mártha adott fényt és melegt. A házias közül csak az egy

izben a költségvetéseknél, most is helytelenilem azt, hogy Magyar-Ovár német tanfolyam van. Erre nézve én a következő határozati javaslatot adom be: utasítsassék a földmívelési, ipar-és kereskedelmi miniszter, hogy a magyar-óvári gazdasági tanintézetnél a német nyelven előadat-ni szokott tanfolyamot szüntesse meg. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Steinacker Ödön: Mintán hivatko-zott az igen t. előttem szóló a magyar állami nyelvnek praerogativaira, öfjogaira, a melyeket én elismerem és tisztelök a létező törvények határain belül. Én tisztelom a magyar nyelvnek minden jogait, de az Magyarország nagyságá-ból és erősségéből nem von le semmit, ha tel-jesíti azt ami a törvényeknek is meg van írva, hogy t. i. másajku polgárakban is állami inté-zeteket állítson fel, vagy ha ilyenek léteznek, azokat tartsa fen.

Herman Ottó: Ha felállítjuk egyszer azt a tételt, hogy egyforma méretekkel mérjünk, akkor a tót nyelvnek, az oláh nyelvnek, a szerb nyelvnek épen annyi jogosultsága van a magyarávári tanintézeteknél, mint a németnek. (Ugy van! Ugy van!) De azt mindenki befogja látni, hogy olyan intézetnél, mint a magyaróvári, mely állami intézet, nem a célzatosfélig szempont az irányadó, a mely egy nemzetiség előtérbe tol más nemzetiségekkel szemben, hanem hogy ott a magyar állam nyelvén taníttassék a tudomány. (Helyes-lés.) Felhozni tehát a méltányosságot itt nem lehet, az államnak a jog alapjára kell helyez-kedni.

Előzők: Szólásra senki sincs feljegyez-ve. Szavazás előtt a miniszter ur kíván szólni.

Kemény Gábor b. Az óvári intézet o-ro-detiileg magán intézet volt.

A határozati javaslat elvetetetik.

Az erdészetről felszólal Herman Ottó és a következő határozati javaslatot ajánlja el-fogadni.

Határozati javaslat. Utasítsa a ház a föld-mívelés ipar és kereskedelmi miniszter, hogy a pénzügyminiszterrel egyet érve tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy a selmeczi aka-démia a bányászati és erdészeti tanszokok kül-önválasztassanak, s a költségvetés tekintetében az illető miniszteriumhoz osztassanak; továbbá, hogy az erdészeti akadémián az erdészeti tan-szak szükségletének megfelelő hiányzó tanszé-kek, ugyanint az erdészeti vegytan, állt és nö-vénytan számára felállíttassanak.

Kemény Gábor báró: T. ház; Megval-lom nem csodálkozom azon, ha a teremben nézet merülne fel arra vonatkozólag, hogy az egyik vagy másik miniszter kezelése alá vonas-sék az erdészeti és bányászati academia. De azt hogy ezen academia, mely most egyesítve van és melynek tanárai egymást kölcsönösen kisegi-tik és mely egy igazgatás alatt kevesebb költ-

Liszka nem találta bele magát, mert látta, mint fogyni tekintélye az új lánytól. Maga Jakab azon-ban inkább bizonyos varázsnak, kényszernek engedett, hogyssem belsejében meg lett volna változva. Zsarnoki modorával mind csak hitvány meg hallgatag cselédséget tudott maga körül tar-tani. Ferencz, kinek gyöngébb természete elhá-gyadt volt, újra feléledt Mártha befolyása alatt. A lánynak egy intésére, óhajára már szaladott. A lány észrevette, minő hatalmat nyert felette; de nem hogy visszaélt volna, ellenkezőleg: at-tól a perczől fogva mire sem kérte a legényt. Egyre tartózkodóbb lett, kerülte, hogy egyedül legyen vele, s minden magyarázatot megtaga-dott. A legényt ez egészen elszomorította; majd némán bankódott, majd meg oly rossz kedvű lett, hogy kétszer-háromszor is ott állt, hogy sza-kál Barmonval. Mártha alig bírta őket kiegyen-líteni.

Morgen felett azonban fekete felbő látszott gyülekezni, miből előbb-nőbb kitört a vihar. A Ferencz szolgálatai közül egyet megtartott Már-tha: ő futkosott el a postára levelei után kérde-zősködni; a legény erre mindig talált időt, s elég jutalmat talált a Mártha örömeiben.

Egy este, hogy megnit levelet hozott, meg állt a küszöbön, míg a lány olvasta. Nézte, mint kergetik arczaú egymást az indulatokat a tűz rácsok fényében. Öröm, megindulás, majd mosoly váltakozott arczaú, az utolsó lapnál felkiáltott, hirtelen aláhajlott, hogy még egyszer olvassa, mintha attól tartott volna, hogy csalódott; majd ajkaira nyomta a levelet s felszökött. Tekintete a Ferenczével találkoztott, ki habozva állt ott ősz-szeftont karokkal s zavartan elpirult.

— Ugy látszik, jó hirt hozott a levél? szóltal meg.

— Azt, igen; köszönöm, Ferencz! vála-

séggel vezethető, két miniszterium között megosztassák, megvallo, nem értem. Egyébiránt, hogy a képviselő ur, a ki külömben — elismerem — komolyan foglalkozik a szakoktatás kérdésével, mit ért az erdészeti vegytan alatt, nem tudom, mindenesetre kérem a t. házat méltóztatásuk a határozati javaslatot mellőzni. (Helyeslés jöbblelől.)

A ház a határozati javaslatot nem fogadja el.

Az állami erdőknél Grünwald Béla néhány megjegyzést tesz. Az állami felügyelet és az állam gondoskodása az állam területén levő erdők felett nem új eszmé Magyarországon S a költségvetésben évi 85000 forint van előirányozva. De a ki ebből a külső jelenségből azt következtetve, hogy az állami felügyelet az ezen felügyelőségek alatt álló erdők felett valóban meg van, nagyon csalódónak mert az országban csak 14 erdőfelügyelőség szervezetet, e 14 erdőfelügyelőség szomban áll 14 millió hold erdővel, számos megyei és városi törvényhatósággal és még eddig meg nem számlált túlmérdek erdőrésszel. Állag tehát 1 millió hold erdőt jut egy-egy erdőfelügyelőségre.

Négy erdőfelügyelőség területén több van másfél millió hold erdővel. Az erdőfelügyelőség körül egynek 8, sőt egynek 9 törvényhatósággal kell érintkeznie. Ez t. ház oly aránytalanság, a mely minden ember előtt első pillanatra világossá teszi, hogy az erdőfelügyelő a törvény által reá bízott teendőket nem teljesítheti és hogy maga a szervezet teszi rá nézve lehetetlenné, hogy kötelességét teljesítse. Ezen a bajon másképp segíteni nem lehet, mint úgy, hogy ha a kormány el fogja magát határozni arra, hogy az erdőfelügyelőséget a tényleges szükségnek megfelelő számban és személyzettel fogja rendezesíteni.

Kemény Gábor Grünwald Bélának feleli: A képviselőház tagjai általában tájékozva vannak a felől, hogy egy nagy organikus törvény megalkotásán és annak legutolsó részleteiben való kivétel között meg, nagy köz van és hogy akkora apparatust felállítani, mint minőre netalán egy törvény életbe lépése után tíz-tizenkét év múlva szükség lesz, az első évben fölösleges volna. A dolog érdemére kénytelen lesznek a t. házat kérni a maga idejében, hogy itt vagy ott a kir. erdőfelügyelők számát szaporítsa. (Helyeslés.)

Innen végig megszavaztatik az ip. és kereskedelmi miniszterium költségvetése.

A dél-szláv lázadás.

Kattaroból távirák az „Egy-„nek. Katonai körökben meg vannak győződve, hogy habár a felkelés Bosznia némely körletében terjed is, ereje meg van törve. A felkelők — úgy látszik, — magok sem igen bíznak ügyök győzelmében s ez okból igen ritkán lépnek fel támadólag. Ha jó idő áll be, akkor a hadműveleteket két hét alatt valószínűleg bevégezik.

Csapataink kegyetlenségéről kezdnek mesélni az orosz lapok és pedig baszabizsára. Így többi közt Aksakoff közlegének, a moszkvai Rusznak Cetinjeből azt jelentik, hogy az osztrák katonák a béke helyreállítás megakadályoztak és a népet bolezényszerítik a fölkelésbe. A bilei körletből, Sirnoviczából azt írták Cetinjeből, hogy ott a katonák a békés polgárok feje fölött a házat meggyújtották és szöjt a lány, elrejtve a papírt s ide-oda rakogatva a holmit.

— Kőszönöm! Ennyi az egész? veté oda keserűn a család.

— No hát tan meg is hajtsam magamat? Szivesen, mondá vidáman Mártha.

— Nem azt, szakítá félbe türelmetlenül Ferencz. Nekem most puskámat a gyújtogatók ellen kellett volna indítanom a szomszédokkal. Maga iránti barátságból mulasztottam el a szolgálatot, nem megérdemlém tehát, hogy halás legyen egy kicsit!

— Az is vagyok, s bár jönné alkalom, a mikor kimutathatnám.

— Nos hát itt az alkalom, felelt élénken a legény s karon ragadta a lányt.

— Mit akar? kérdé ez megdöbbenve. A legény körültekintett.

— Most már meg kell hallgatnod! susogá, tegeződve, ahogy néha bizalmasodja szólott. Már annyi ideje vártam erre.

— Ugy hát várjon most is, a míg elvégzem a munkám. Nem látja, hogy a vacsorához még semmit se készítettem? szöjt a lány kiskamolvá. Ferencz követte.

— Hallgass meg, de légy nyugton, veté oda hevesen. Nem tudod, hogy szivemből segítek neked? Bíz rá, a mi nehéz munkád csak van...

— Higgyen nekem, maradunk úgy a hogy voltunk. Mindenki meg van a maga dolga. Az ember nem lehet egyáltalán mindenkivel.

— Azt akarod mondani, hogy te már választottál magadnak élettársat? kérdé felindulva a legény.

— Ugyan mit gondol? felelt a lány, ki úgy mutatá, mintha az egészet csak tréfára venné s minden áron szabadulni akart. De Ferencz nem eresztette.

— Nem, kiáltott fel, én így nem élhetek tovább, a szivem nagyon tel van. Akarom, hogy

egy leányt szuroinyval halálosan megsebesítek. „Mi, harcoképes emberek — így szöjt a levél — elhagyjuk családunkat és megyünk Hercegovinába küzdeni az ellenséggel; mi nem fogjuk megadni magunkat, menjen bár tünkre egész nemzetünk.“ A „Nowoje Wremje“ is úgy hiszi, hogy Ausztria mindent fölhasznál a felszólalás gyöbbitására.

KÜLFÖLD.

Az „augsburger allgemeine“ egyik bécsi levelezője elé áll s elárulja a titkát annak, hogy a délszláv lázadás ellen miért léptek fel oly egyesült erővel erélyesen, Joanovics tábornok nagy határozott véleményének elismerése, és mi-ért nem várták be a bora és eszései idősorok végét. Ugyanis állítása szerint Joanovics Bécsből illetékes oldalról azu egyenes utastást vette, magasabb politikai indokokból, hogy az erélyes műveleteket a felkelés ellen mielőbb kezdje meg, s hogy annak minél rövidebb idő alatt véget vessen, ha az áldozatok most jóval nagyobbak lesznek is, de mégis meg kell tenni, nehogy még ennél is nagyobbak legyenek az áldozatok ezután.

Mert tényleg úgy látszik, hogy a lázadást bizonyos oldalról austria ellen diplomatiái és publicistikai táborozás alapjára akarják tenni. A genfi internationalis szabad-liga felszólításának az európai nemzetekhez egy congressus egybehívása iránt, nem lehet nagy súlyt tulajdonítani, hasonlóképpen az Ignatiev partján álló kis orosz lapok ez értelmű felhívásainak sem, de minden esetre megfontolandó az angol vidéki lapok által terjesztett azon hír, mely szerint Gladstone azon tervvel foglalkozik, hogy a helyzetet Bosznia és Hercegovinában európai discussio tárgyává tegye. Mert a berlini szerződés világosan csak azt mondja, hogy az occupált tartományok csak megzsalassanak és igazgattassanak nem pedig, hogy annectantassanak, és így a hatalmak felügyeleti joga nem szűnt meg soha. Mivel tehát a hatalmak ezen jogaikat Egyiptomra nézve érvényre emelték azt Anglia és Franciaország kizárólagos befolyása alól elvonták, Gladstone megakarja mutatni, hogy hová vezethet az általuk megállapított európai felügyeleti jog egyoldalú fellegása.

Wolkenstein gróf kinevezetett Pétervári osztrak követé. Ezt ugyan egyelőre csak egy lengyel lap hírelé, de mintán jól értékelte forrásból meríti hírelt, feltehető, hogy csupan néhány nappal korán jött. — Vajjon minő hangulatot fog találni Wolkenstein gróf a Neva partján.

Az officiosus megnyugtató hírek zavarai miatt tovább keringenek, s ha a bécsi jól sugalmazott tudósítónak hitelt lehet adni, Pétervár és Bécs között oly barátságos viszony uralkodik, mintha Skobeleff nem is harcolt volna semmit. Ezenkívül Bécsből meg azon hírek is bocsátottak közre, hogy a fiatal balkán államok legkövetkezőbb sem érzik szükségét annak, hogy orosz satriapiakká legyenek.

Parizból egy adomát beszélnek el, mely eléggé bizonyítaná, hogy nem csak a jelenlegi miniszterium, de még maga Gambetta követői is tartózkodtak volna Oroszországgal szövetséget kötni. Ugyanis pár nap előtt egy tarsaságban, Changordy gróftól, kit Gambetta Pétervári követé akart kinevezni s ki Ignatievnek becsü barátja, megkérdezték, hogy ha orosz követé lett volna,

igazat szöjt. A mióta ide jöttél, lelkemből szorítottam. Szöjt, nincs ellenedre? Akarsz-e lenni az én igaz hitestársam? Felelj hamar felelj...

— Majd felelek én! hangzott fel megettük dühösen,

Ferencz Barmontól érzé magát megtaszitva, ki farkas leptekekkel közlekedett volt a sötétben.

— Az ur! kiáltott Ferencz s meghátrált.

— Igen az ur, felelt Jakab. Mindent hallottam, semmirekellő. Tagadd hát, tagadd, hogy nem szerelemről beszéltél az én keresztyénomnak?

— Mi tagadás, szöjt a legény elhatározva, nincs mit szégyenlenem. Becsülettel szöjtam hozzá akar-e férjéne?

— Annál rosszabb, lármázott Jakab, kinek ez a mentegődzés csak felforraltá vérét. Elakartad bolondítani, de vége a mulatságnak. Mától kezdve kiadom az utadat.

— Elmegyek, jó felelt Ferencz, magához térve és felbuzsákosodva. Ugy is mindig ellenemre volt. A krisztus tudná, mi bántotta.

— Ezer ördög, ne ingerelj a végsőkig, kiáltott Jakab lábával toppantva. Vége legyen vagy...

— No bosszankodjék, keresztyénülöm, szöjtalt meg most Mártha, ki addig habozva, szégyenkezve hallgatott. Ferencz becsületesen beszélt hozzá. s tartozom is neki felelettel.

— Mernéd itt az én szemembe? kiáltá a paraszt magán kívül.

— Hagyjon csak, szöjt a lányka megin- dultan, de szilárdul. Sonkinek so lesz panasza ellenem. Közönöm Ferencz, folytatá a legényre tekintve; nagyon becsülöm barátságát, örökök hálás leszek érte. De keressen mást, a ki boldoggá tegye, megérdemli, hogy az tegye s áldja meg az isten.

— Mártha, kiáltott fel a fiatal ember, egé-

oda működött volna-e, hogy Franciaország szövetségre lépjen Oroszországgal s hogy működött volna-e a háború mellett. Erre a gróf így felelt volna: Francia- és Oroszország vethetnek ugyan szerelmes pillantásokat egymás felé, de nem feketnek egy ágyban egymással.

Különbön Parisban abban is megnyugtató symptomát látnak, hogy Skobeleff elutazása előtt visszavonta a Nonville Revue szerkesztőjének adott azon ígértét, hogy egy szenzációs cikket tesz közzé lapjában mely a jövő politikát igen meg fogná világítani.

Bolgrádból a tegnapi hírl hozta a villamos táviró, hogy Milán fejedelem szerb királyllyá kiáltott ki. E bir nem jött váratlanul. Mióta Románia királlyá a proklamáltatott, azóta Milán fejedelemnek nem volt nyugta s Szerbia képviselői a hatalmaknál folyvást szondirozták a hangulatot és kabineteket. A kabinetek megegyeztek, meglehetősen egyhangulag, abban, hogy a mi Romániának jogos volt, méltán ez lehet Szerbiának is, s Milán előléptetésének komoly gátat nem vetettek. A bécsi hivatalosok ugyan tagadták, hogy a kabinet pártolná Szerbiának királlyá emelését, sőt még azt is tagadták, hogy szándékolva volna. Milán király valószínűleg ép oly jó szomszédja lesz Ausztriának mint Milán fejedelem volt, és ezen feltételekben legyen meg neki a gyönyörűsége, hogy királyi koronát viseljen.

Skobeleff tábornok szerencsésen megérkezett Pétervárra és nemsokára tudomásra jöveud, hogy minő fogadtatásban részesült. Warsóban szintén felült a tábornok. Egy lengyel lap szerint Skobeleff asztaltársai közül egy lengyel így szöjt: Adjátok meg nekünk azt a mit a délszlávoknak kértek, s akkor mi egy német katonát sem bocsátunk át Lengyelország határán. Skobeleff erre mit sem válaszolt és folytatta tovább szándékait a németek ellen.

Az angol lapok még most is a királyi elleni merénnyel foglalkoznak. Politikai következménye az eseménynek nem lesz, miután meg-hisült. Ettől megóvja az angolokat politikai tradíciójuk és józan eszük.

BELFÖLD.

N.-Egyed, 1882. márczius.

(Inczydy László.)

Folyó hó 5-én délután 5 órakor egy új siralommal gazdagabb lett az ev. ref. köztemet.

Három moszarióvös jelenté, hogy Inczydy Lászlónak, a magyar szabadságharcz egyik lelkesedett bajnokának, a régi honvédhadsereg ezredeseinek, az alsó-felhérmegyey közelet egy kizsírteletti tagjának és buzgó hazafinak tetemeit becsatolták a város, melyet a városi hatóságok a hős névre méltan erdemes Inczydy Sámuel, barátok, köztük Zeyk Károly főispán, a régi bajtársak, jelesen a nagyenyedi 1848-ki honvédek testületileg gyászolbogyóval, és számos tisztelőinek nagy tömege állott körül.

A derek, lovagias jellemű férfiú f. hó 3-án este 6 $\frac{1}{2}$ órakor hunyt el. Éveken át bajlódott asztmájával, mely ellen többször pneumatikuss gyógymóddal használt Beceban. Néhány nappal halála előtt szélhűdés érte, mely tett dus életének határt szabott. Koporsója előtt, melyet tisztelői díszes koszorú fedtek, Dr. Bartók György

szén elképdedve, igazán beszél-e, és örökre mondja?

— Legtisztább szivemből, s örökre! felelt a lányka.

— Hallod, érted? szöjt Barmon földért areczsal, tőle is ki van az utad.

— Nom ugy, szakítá félbe élénken a lány s kezét nyujtá a parasztleánynek, én is oly őszintén szöjtam hozzá, mint ő én hozzám, de azért barátok maradtunk egy-e Ferencz?

— Bizonyos lehet benne, telett omez elváltozott hangon. A mit most mondott, kemény volt a fülemnek; de derekasan viselte magát. Áldja meg érte az isten, Mártha!

Kezet szorított a fiatal lányával, fölveté a székről kalapját s távozott. Barmon kárörvendő areczsal nézte távozását, majd földalt rá pillantott keresztyénlányára, ki a vacsora készítéshez fo ott megint; egy perczig tanácskozni látszott magában. — Végre mint a ki teljes végeláthatóra jutott, becsatolta az ajtót s a lányhoz közelített.

— Na hát ezzel tisztában vagyunk, szöjt vidáman; te is én is megmenekedtünk ettől a fajankótól.

— Oh kigyelmed nem, nem binném, felelt Mártha megindultan; én szeretném, ha magam körül láthatnám őt azért.

— Meglehet, szakítá félbe Jakab; de ugy-e azért később is csak ugy vissza fogod utasítani miut ma tetted?

— Vissza, keresztyénülöm.

Jakab a tüzhely mellé húzódott s onnét leste fészemmel a lányt. Tan, ugy-e, mindig is lány akarsz maradni? kérdé kissé halkított hangon.

— Engedelmet kérek, szöjt a lány a nélkül, hogy felelmélé szöjt, én azt nem mond-tam keresztyénülöm.

(Folyt. köv.)

ev. ref. lelkes mondott — az elhunyt kívánságához képest — egyszerű, de kitűnő szép könyörgést, mely mélyen megráztotta mindnyájunk szívet.

Az elhunytól felemlíthetjük, hogy ő volt igazgatója az időközben feloszlatott nagy-enyedi országos nő-fegyintézetnek, melyben kitűnő rend, munka heosztás, tisztaság és a fegyeznők eredményes javulása a már néhány méltó dícséretre vált.

Az akadémiából.

Ered. tud.

Budapest 1882 márc. 6.

A magy. tudom. a k a d é m i a II. osztálya ma déltán Ipolyi Arnold előktele alatt ülést tartott. A napirend három értekezése közül az első:

Gyárfás István r. t. tartotta a jászku nokról 1400—1595-ig. Értekezéző nagy gondal gyűjtött történeti adatok alapján fejtegeti a kijelölt korszakban a jászok hadszervezetét s fegyverzetét. Majd áttér a belkormányzatig s felsorolja, milyen hatásköre volt a nádornak s helyettesének, királyi tisztoknak, törvényszékeknek, széki- és szállaskapitányoknak, községi bírnaknak s esküdteknek.

Fejtegeti továbbá a tisztségi földeket, jóvedelmeket, az örökös kapitányságokat

Az adózás neveit, a jóvedelmeket ismerelve, a jászok igazságszolgáltatásáról szöjt, elkezdve a községi bíráskodásról a nádorig. Megemlékezik egyuttal egy jászági kapitánysághoz való örökösödési jog iránt 1484-ben lefolyt perrel azon kérdés fölött: hogy a kapitányság családja fiaga kihalásával átszall-e a kapitányság a leányára is, — vagy az oldalágiagyat? Az értekezéző a kapitányságnál az oldalágiagnak adta át. Végül tárgyalja a bírtok és személyes viszonyokat, ingókban és ingatlanokban való örökösödést végrendeletet és b. Végzettil szöjt a jászok életmódjáról, vallási viszonyairól s az ezen időből származó s ma is megievv egyházművelődési jógról.

Szentkirály Jenő (mint vendég) tartotta „Telepítések Délmagyarországon II. József alatt“ czimuel. Ez érdekes felolvasásból a következőket közöljük:

A németek első gyarmatosai közvetlenül az 1716 év után jelennek meg a Tisza Duna-Maros és Erdély közben, mikor ama ország rész a török hódoltság. ő kisbabadit s az anyaházától elszakítva „Temesi bántág“ néven osztrak katonai kormány alá került. A németek első rendszeres telepítése Dél-Magyarországon az 1763 évi febr. 25-én kelt „gyarmatosítási pátemissal“ veszi kezdetét. De ez a dél magyarországi német telepítéseknek már második korszaka. 1763-ban mintegy 1000. a következő két évben 1000—2000 német gyarmatoscsalád vándorolt be az akkori Bántágba. Történetiróink a hétéves háború befejezésétől Maria Theresia uralkodásának végéigazakig 25.000-re teszik a dél-magyarországi bevándorlók számát. De az ezen idő alatt beköltözött összes idegenek száma alkalmasint még annyira meg. Mutatják ezt a gyarmatosokra fordított költségek arányai is; mert 1763—1773-ig nem kevesebb mint 2 millió forintot szöjtött szét a gyarmatosok közt.

Azouban a delmagyarországi német telepítések legnevezetesebb és harmadik korszaka II. József császár uralkodásának harmadik esztendejében veszi kezdetét. II. József 1784—1786-ig 7600 német családöt 38000 re menő telek- számmal telepített Magyarországra, mi az állam pénztárnak 4 millió forintba került. E családok közül 2988 a delmagyarországi vármegyék külföldi községeiben nyert szállást 1786-tól kezdve József uralkodásának utolsó esztendejéig körülbelül még 1500 német bevándorló család telepedett ismét Dél-Magyarországra.

Ezek után részletesen adja elő Szentkirály a telepítések történetét. A császár eljárásában ugymond — félreismerhetlenül nyilvánul a politikai tendencia. A bevándorlásra alkalmas népet József leginkább a romai német birodalomban szemelte ki magának. 1882 évi szept. 21-én adta ki első gyarmatosítási pátemét, melyben nemcsak a lelkiismereti szabadság van a bevándorlókak biztosítva, hanem iger nekik a császár lakházat, szántóföldeket, készpénzt, katonamentességet s egyéb szabadságokat.

A császári pátemis oly kedvező sikert aratott, hogy az egész felső-rajnai körület paraszt népe kiakart vándorolni.

A delmagyarországi német gyarmatosítás fővezetésével 1784—1788-ig magyar ember, Révay Péter volt megbízva. Erkölséi és anyagi kedvezmények jótékony befolyása mellett a német népelem csapatonként vándorolt be a delmagyarországi tájak legjobb, legtermékenyebb vidékeire, a magyar szent korona tulajdonába, melyből a fegyverhatalom önkényo kizavarta törvényes örökökből az ősi magyar birtokosokat. — Bevándorolt ugyanazon pénztári segítségével, mely a bécsi államkincstárba a delmagyarországi magyar koronai és nemesi birtokok elárvereltetéséből folyt be.

A külföldi németek rohamos beözönlése Dél-Magyarországra, szigorú megszorításokra bírta a bécsi kormányt. Ennek dacára 1785. évi

január 1-től májusig nem kevesebb mint 909 német család vándorolt be ismét Magyarországra. 1787 évi márczius 13-án udvari rendelet jelent meg, kijelentvén, hogy a magyarországi kincstári jöszágokban nem fogadtatnak el többé gyarmatosok s a telepítés további rendeletig beszüntetettik.

A német colonisták elhelyezésével merőben megváltozott Dél-Magyarország térképének alakja. A régi magyar helyneveket germanizáltak, elcsavarták németre. Szentkirály nem tulajdonít a delmagyarországi német colonistáknak valami fontosabb civilisator szerepet, s ezt nagy alapos sággal ki is mutatja. „Hála — ugymond — a korunkbeli nemzedék hazafias törekvéseinek s az üdvös állami befolyásnak, ma már a delmagyarországi német mind jobban magyarosodik.

A magyar népelem szaporítására Dél-Magyarországon egy kormányzék részéről nem történt hivatalos intézkedés II. József uralkodása alatt. A mi kevés magyar telepítés történt, azt leginkább az egyes uradalmak eszközölték. A nagy apparatussal eszközölt számtalan német telepítés mellett mindössze is csak 24 kisbelszerült magyar telepítést mutat be értekezéző II. József korából, s míg a német gyarmatosok kényelmére mindent elkövetett a bécsi udvar, addig a magyart elnyomta gyengítette, hontalanná tette saját hazájában.

Az előadást nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság.

Az utolsó értekezést Szolomka Elek vendég tartotta „Haladásunk és az emberi boldogság“ról. Ez értekezésében Szolomka bizonyítani igyekszik, hogy mai haladásunk és az emberi boldogság között nincs meg az egyenes arány, sőt hova tovább a megfordított arányt latjuk érvényesülni. Részletesen értekezik a világfajdalom okáról melyet mindenütt keresnek, csak ott nem, ahol az szék, — a gyenge erkölcsi erőzetben. Czatolja azon alkövetkeztetést, hogy a tudománynak semmi köze ahhoz, ha az ember nem képes a tudomány rezultatumaival megelégedni. Ezek után a boldogság fogalmára tér át. Szerinte a boldogság a megelégedésből folyó oly gondolatmenet és érzelem, mely saját sorunkat a világ folyásával kibékíti. Egyéb tárgya az ülések nem volt.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Kiss Józsefről.

A „Kemény Zsigmond-társaság“ márcziusi ülése.

M. Vásarhelyt, 1882, márc. 5.

A „Kemény Zsigmond-társaság“ márcziusi havi rendes ülése dr. Tolnay Lajos felolvasása állott első helyen. Legújabb kritikánk és Kiss József költeményei“ czimem.

Tolnay Lajos, fentemített czimem egy tanulmányt mutatott be, melyben részletes boncolás alá veszi legújabb kritikánkat Kiss József költeményeire nézve, s mintegy középutat választva a Kiss József Arany Janosról magasztalók és a „Budapesti szemle“ február havi füzetében M. P. aláírással megjelent dorong-féle kritikák között, kimutatja, hogy Kiss József egy valódi költői tehetség, de azért még nem említhető azon irodalmi nívóra, melyre a „Pester Lloyd“ helyezte közvetlen Arany Janos cathorijába, másfelől jóval felül áll azon kicsinytelen, melyre a „B. Szemle“ kívánta törpíteni. Mai felolvasásában a naplópók és szépirodalmi válatatok egy némelyikének kritikájával foglalkozott tüzetesen, míg egyenlő nevezetűek elmondására az ápril havi rendes ülést jelölte ki. Az igea érdekében összehallott tanulmányt, a szép szamu női és férfi közönség mindvégig ébő figyelemmel halgatta s végül hatalmasan megelégedte. Keményünk van, hogy ha nem egybűt a „Kemény Zsigmond-társaság“ kiadásában minél előbb megindítandó heclapban napvilágra jút ez a keilőben argumentált kritika, mely Kiss József költeményeit objectív szemlével nézi, s azokat sem az éghez nem kívánja emelni, sem pedig odadobott kicsinyli megjegyzéssel, minden teljes indoklás nélkül — nem akarja elbirni. Végül „Dal a szegény Árjeről“ czimű szép balladáját olvasta fel a tehetséges költőnek melyet még 1868-ban írt, s melyet a „B. szemle“ kíméletlenül lerántott.

r. t.

Gr. Zichy Géza hangversenyei. Karlsruheól távirák: Gr. Zichy Géza, a kitűnő zeneelművész Mannheimban és Karlsruheban nagy sikerrel lépett fel és a közönséget a szó teljes értelmében elragadta félkezi játékával, újra meg újra megújult a taps, felhangzottak a bravó-kiáltások. A terem, melyben a művész gróf hangversenyezett, szorongásig megtelt. A loncheubergi hercegné egész kíséretével volt jelen a hangversenyon. A badeni nagyhercegné maga is értékes kuszorut nyujtott át Zichy grófnak, ma sok is elárasztották bokrétákkal. A gróf félkezi való játéka valódi bámulatot kelt a karlsruhei közönségnél: a halgatóság nem tudja: jobban nézze-e vagy hallgassa a művészt, kinek minden darabja a technikának szülo netovábbját árulja el.

Az angol zene érdekében nagy meetinget tartottak minap a londoni St. James palotában a walesi herceg előktele alatt. A trónörökösön kívül jelen voltak Edinburgh, Al-

bany, Cambridge és Teck hercegei, Németország, Ausztria Magyarország és Törökország nagykövetei, a miniszterek s Gladstone kormányelnök, Manning bíornok, a lordmajor s a felső és alsóház tagjai közül is sokan. Ott voltak a művészet és a sajtó korifeusai is. A walesi herceg hosszabb beszédében fejtegette az alapítandó királyi zeneakadémia (Royal College of Music) céljait. Az intézetbe egységre csak 100 növendéket vennének fel s ezek fele az ingyenesoktatás kivül egész ellátásban is részesülne. De nem fogják kizárni ama növendékeket sem, kik a tanításért fizetni hajlandók. Az intézet évenként 10—12,000 font sterlingbe kerül. A tanácskozás folytán 12,000 font sterlinget ajánlottak fel az akadémia céljaira, a királyné 500 fonttal, a királyi család többi tagja 700-zal, az angol operaszínház igazgatója százszal járult az összeghez.

„Hatszáz magyar nemzeti dal” ezime azon díszes kötetnek, melyet legközelebb Mohner Vilmos budapesti (IV. kor. papnőveldelemezés 8. sz.) hírlap és könyvkiautató kapunk. A költemények száma majdnem 647-et tesz ki. A mű kiállításra, mint beltartalomra páratlan a magyar könyvpiacon. Van összetekelt, elavult antológia-vers, dalgűjtemény elég, de ilyen nagyszabású, tapintattal, helyes érzékkel összeválogatott egy sincs. A lyrai, szavaló, hazafias, tréfiás, leíró költészet gyűjtemény kivül magába foglalja a könyv a régi jó, s a legújabb népdalokat, melyek a budapesti népszínház deszkáiról gyűjtöttek, vagy a nép ajkán termettek. Ezeken kivül a repertoiron levő valamennyi operette azon dalait is felöleli a mű, melyek népszerűvé váltak; végre vannak benne operetteszövegek s a különféle nemzetek indulói. Ára a szép barna vászonba kötött példányuk egy frt. dispeldányé, aranyos arabeszkkel 1 f. 50 kr; egész aranyvással 2 f. A ki nem szerezhető meg az egyes költők műveit külön-külön, továbbá a ki szereti a józst dalokat, annak ajánlható a „Hatszáz magyar nemzeti dal” Megrendelhető minden könyvkereskedő, könyvkötő és könyvtárgyűnkél.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1882. március 7.

Helyi hírek.

— **Páll Sándor** erdélyi tanker, főigazgató, Trefort Ágoston miniszter ut felhívására ma Budapestre utazott, hogy az erdélyi középiskolák ügyét, a középiskolai törvényjavaslattal vonatkozólag megbeszéljék.

— **Nemzeti színház.** Baumarchais „Figaro lakodalmát” adták tegnapi Tolnayval a Figaro szerepében. Tolnay kétségteletlenül igen sokat balad, mióta nálunk van. A tarsulat egyik legambiciozusabb s legszorgalmasabb tagja s olykor igen sikerült alakítását dícsérhetjük meg. Hangja veszített érdességéből s nem halljuk felkiáltásait az a csuklászerű felcsattanó éles szót, szavallásában azt a hogyes, magas tenort, a mely élvezetlenné tette még csak egy éve is a játékat. Sőt kivált az érzelmesebb helyzetekre meleg, szívhez beszédo hangokat használ s van a különböző helyekre a színezéséhez anyaga. Tanul és gondolkodik — s nap nap után mindig szívesebben látjuk a színpadon nagyobb szerepekben is. A tegnapi debutirozasaról még sem irhatunk nagyobb dicséretek. Figaro meghaladja erejét. Keserű humor van a Figaro minden szavában, ki „annyit tanult s tud a meny nyivel Spanyolországot egy század óta kormányozták” s minden igyekezete mellett éhen hal vala, ha nem tudja forgatni az olót, a berovát s felrakni a pióczát. A Tolnay Figaroja csak egy vig kedvű borbély volt, a ki úgy veszi a dolgokat, a mint vannak, a kiből nincs a világ igazságatlanságai iránt semmi keserűség. Az utolsó felvonásban azok a tájélmás reminiscenciák, melyek fölörnek a Figaro kobléből, ki ha mindenki megesalt az életben, most kedvese is megcsalni készült, azt a szívűből feltolakodó panaszt úgy játszta, mintha egy vadlevelet terjesztett volna a t. c. közönség elé. Nem magamagának mondta el, hanem magyarázatul a színházi hallgatóságnak. És azt a vadlevelet nem Baumarchais Figaroja, hanem Tolnay Andor nyújtotta be. Bohókodásai is, melyeknek felekén mindig van egy jó adag keserűség (mikor Almavivának cseveg) mind magyarázatok voltak. Felmondott, előre kiesztelt sentenciák. A humor erre különben is vékony Tolnayban s annál vékonyabb a gúnyé. Egyedül az érzelmesebb helyek sikerültek tegnap. Anyjával való első jelenete s kedvese vélt hütlensége felett érzett fájdalom. E helyeken a közönség is elismerő tapsokkal adozott a sikerült játéért. Cheri bini apródot Borowszky k. a. játszta kedvetlenül. Nagy hiba az, hogy a kisaszony modoroskodik. — Nagy lélekzeteket vesz misor hatásosan akar beszélni, úgy, hogy minden szótág végén egy „h” betűt hangoztít, mikor pedig felelte értelemesen akar szavalni egy „o” betűvel toldja a szót. Például: szeretlek helyett így mondja: „szeretetelek”. Rontja a hatást az efféle szokás. Gyenes volt az egyetlen kifogástalan szereplő az este, ki Almavivát már dicsért finomsággal s ügyesen játszta. A baletten ketten szöktek János Vilma és Boránd. Nagyokatszöktek — de

nem volt szép. Ugyan hagyjanak békét a balettnak színházunknál Két ember rugdokolása kis-sé nevetésséges.

— **A fillőrestély** tegnap igen szép közönség részvéte mellett a legjobban sikerült. Már korán, nyolcz óra után elkezdtek a tánczot s folytatták legjobb kedvvel és hűvvel éjféltanáig. A négyesek közti szünet v. lamint a szűnőra alatt egy-egy szavallat is volt. A tánczok sorában voltak a: Tauffer nővérek, Tu-esek nővérek, Hunvald nővérek, Hottner nővérek, Sárkány Giza, Földesi Ida, Plekko Józsa, Boér Hermin, Horovitz Loti, Orbán Marici, Dömjén Rózsa, Szacsavayne, Herczogné stb. stb. Két óra után a társaság szétesélt.

— **Hangverseny.** A tud. egyet. kör hangversenyyel egybekötött tánczmulatsága, apr. hó elsején tartatik meg a redontaban, s a bűji mulatságok közti valószínűleg legérdekesebb lesz. A rendező bizottság megalakult, s töle telhető még meg tesz, hogy a hangversenyt minél élvezetesebbé tegye. A közreműködésre városunk műkedvelőinek jelesbői kéretek fel.

A tavaszi országosvásár városunkban f. hó 12-én lesz. Ezt megelőzőleg azonban a hó és baromvásár mar 10-én kezdetét veszi.

— **Incedy László** ezredes haláláról — melyről ma külön cikkünk emlékezik meg, következő gyászjelentést állította ki a család: Incedy Lászlóné, szül. Thury Katalin és testvérei; nagyváradi Incedy Samu, nyug. kir. honvédeztredes és neje Barton Vilma; Incedy Julianna és férje Bokros Lajos gyermekeikkel; Incedy Karolina özv. Vass Ferencné, leánya Vass Irma, férje Jókman Nandor gyermekeikkel, saját és számos rokonok nevében fájdalom telt szívvel tudatják a szeretett férjnek testvérek, illetőleg rokonok nagyváradi Incedy László; 1848—9-diki honvédeztredesnek folyó évi március hó 3-án, délután 6 $\frac{1}{2}$ órakor, életének 73-dik évében hosszas szenvedés után történt kimúlását. Nemzeti alkotmányunk egyik buzgó és hű apostola, az 1848—49-ki szabadságharcnak egyik kimagasló bajnoka nincs többé. Hűt teemeti folyó hó 5-én délután 4 órakor fogtak, rövid halált íma után magyarutczai szállásáról az ev. ref. temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Áldott legyen az elhunytak emlékezte! Nagy-Enyed 1882. március 4-én.

— **Közgyűlési értesítés.** Alapszabályaink 16-ik §-re való hivatkozással van szerencsénk ezennel intézetünk alapító parló és működő tagjait a folyó hó 12-en (vasárnap) d. e. 10 órakor saját helyiségünkben tartandó évi rendes közgyűlésre azon figyelemzettel meghívni, hogy az ezen közgyűlésükön megjelenének tagok a száma való tekintet nélkül, érvényesen, határozati jognak, Kolozsvárt, 1882. március 4-én a kolozsvári „Zene Conservatorium” nevében: Dr. Béla Pal, elnök. Magyarossy Gyula, titkár.

— **A kolozsvári önkéntes tűzoltó-egylet** parancsnoksága nevében, ismételtlen halás köszönetet nyilvánítunk a helyi „takarékpénztár” tekintetes igazgatóságának, ki jó tékony érzetének bőségszerűjából, a helyi rokant tűzoltók alapja gyarapítására 50 frt, azaz ötven forintot adományozni kegyeskedett. Fogadjon ezen — egyetünk iránt már oly sokszor tapasztalt — kegyes pártfogásáért őszinte köszönetünket. Kolozsvárt, 1882. március 7-diken Deak Pál, főparancsnok Székely Miklós, penztárnok.

— **Az erdélyi részi** okserű meheszgyelet igazgató választmányja f. hó 9-én d. n. 3 órakor ülést tart (az erdélyi gazdasági egyet titkari hivatalában bel-munkator utca) melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívom. Voth Gergely igazg. alelnök.

— **Időjárás** Európában: A nagy légnyomás (768—769) a Balkán félszigeten, a depressiók (755—757) a keleti tenger déli partjain van. Mérsékelt szelekek az idő változó, csapadék kevés, a hőmérséklet kisebbedett. Hazánkban: Különböző irányú mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet kisebb a légnyomás jóval nagyobb lett. Az idő általában felhős borással változó. Eső egy pár helyen volt. A kárpátok vonala közel fagyponthoz hűt. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: Nappali derűre éjjeli borulás várható helyenkint kevés csapadékkal.

Hazai hírek.

— **Ferencz József** király és Skobelev tábornok. A „Prg. Abendblatt” írja: Skobelev tábornok Pétervárra utaztában udvalovölög Bécsbe is érinté. Midőn innon Pétervárra tovább utazott Gding állomáson azon vonat, melyen ő utazott egy különvonattal kereszteződött, melyen ő felsőge vadásztársaságával Bécsbe visszautazott. Skobelevnek feltűnt a nagy sürgősforgás és hajlongás, mely a különvonat megérkezésekor az indólázbán egyszerűen támadt, s utána kérdőszökött, hogy ki utazik azon a vonaton. Nagy volt bámulata, midőn hallotta, hogy a király tér vissza a vadászatról s ime nincsen vele nagy katonai kíséret. Ugy látszik a vitéz tábornok nem tudja elképzelni, hogy Ausztria-Magyarország uralkodója miképen utazhatik katonai kíséret nélkül s hogy mozoghat a legnagyobb tesztelenséggel, hű alattvalói között.

— **Munkácsy** Budapest. A művész pár tegnap reggel 7 órakor a városba érke-

zett. A pályaudvarban jelen volt utasok zajosan megjelénztek Munkácsy és nejét, ki Jókai karján szelődött ki a kocsi. Mielőtt a társaság a városba indult volna Pulszky Ferencz rövid beszéddel vett búcsút s egyszersmind üdvözölte Munkácsyt, mintegy győzelméről visszatért vezért, ki nem fegyverrel, de nagy művészetével hódított meg egy országot. Ezután Munkácsy és neje, szívélyes köszöneteket fejezven ki a jelenvölőknek, a Hungáriába hajattak. — Déltűn 3 órakor Pazmándy és neje tettek látogatást a művészparnál, mire Munkácsy nejevel Pazmándyhoz ment. Este Harkányi Frigyes a nemzeti színházba hajattak Odette előadásra. Munkácsy, meg néhány napot tölt a fővárosban s innen minden megállapodás nélkül egyenesen Parisba utazik, hol mint mondta, műtermében az itten felvett, sőt már most is foglalkoztató eszmék tanulmányozására fogja rendelkezésre álló idejének nagy részét fordítani.

— **Munkácsy** — báro. Parisból írják az „Egyetértésnek”. A francziának alapossga ama dolgokat illetőleg, melyek Paris falain kívül végbe mennek, példabeszédes. A megérdemelt óvációk, melylyel Munkácsyt hazájában fogadják élénken foglalkoztatják az itteni sajtót is. A „Voltaire” mondá többi közt, hogy Munkácsy az alkalmából a királytól a magyar nemességet kapta. Az „EVENEMENT” figyelmeztet erre laptsárat, hogy újsága nagyon ósag mar, mert a magyar király ezelőtt üzenégy hónappal Munkácsynak a barósságot adományozta. A „Gil-Bias” még jobban lécsültnek akarván látszani, következően lecszte meg erre vonatkozólag az emilit apokat: „Ferencz József király ezelőtt tizennégy hónappal nem adományozta ugyan Munkácsynak a barósságot, de egyszerűen visszahelyezte őt ama méltóságba, mely ő születésénél fogva megillette. — A nagyevű művész fia Munkácsy vára volt urának: Munkácsy barónak. Az atya meghalt, mielőtt ő megszületett volna ez midőn a világra jött, anyjának bürtességgel a rokonok eltitkoltak a gyermeket. Munkácsy várában egy asztalosnak adták az szüleit, ismeretlenek lévén, ő a születési anyakönyvbe egyszerűen Mihálynak volt beírva. Mikor azután világot látni ment, társai születési helye után Munkácsy Mihálynak nevezték el és a fiatal asztaloslegény végkép el is fogadták a nevet, a nélkül, hogy restelte volna, hogy ez őt törvényesen megilleti. A bűnösök egyike ezelőtt két évvel halalos ágyán, elárulta a titkot és minian a bírői vizsgálat elcsiterte a tények valódiságát, Munkácsy Mihályt visszahelyezték a baró méltóságba, mely ő születésénél fogva megillette, egyúttal visszakapta Munkácsy varának, ősi családlegények, uraságát is, hova ő ezelőtt néhány napja lényes bevonulását tartotta, jobbajainak telkes óvációi közben.”

— **Himlőjárvány** Orahólkény, Sorophaza és Feis-Köher községben. A múlt nekünk írta: vereshimlő (apró) napokint szedi aidozatát ugyannyira, hogy az iskolákat bekelelt zárni. Köszvényes, Kemete községében pedig a teketelmű uralg s a felnőt emberek közül is szedi aidozatát.

— **Érdekes mamuth-fejet** fogtak ki — írják nekünk — a halászek Török-Bécs mellett a Tisza medréből. A fej majdnem teljesen ép s bár az agyarból egy rész le van törve, az eddigi példányok közti itikítja pártját. Az egészeke sulya egy métermázsa. A halászek az igen érdekes leletet eladták egy ottani tisztárnak, ki azt felajánlotta megvételre a nemzeti múzeumnak.

— **Távirda sodronyok gazdasági célokra.** A földm., ipar- és keresk. miniszter értesítette az őszes hazai gazdasági és keresztesztitelleket, hogy minian az elhasznált távirda sodronyok kertészeti és szőlőmívelési célokra megköltésre stb. előnyösen felhasználhatók, a budapesti központi távirda ráktára ilyen a gazdaközönségnek szívesen átenged. A sodrony háromféle vastagságu és pedig 3, 4 $\frac{1}{2}$, és 5 mm. átmérővel. A kik ily sodronyokat beszerzen kívánának, azok a vastagság és mennyiség megjelölése mellett kérvényekkel a hivatalhoz forduljanak, melyekelven egy a gazdasági egyesület által látalmazott igazolványt arról, hogy a sodrony gazdasági vagy szőlőmívelési célokra használtatik.

Vegyes hírek

— **Scobelev** Nro. 2. Az orosz tábornokok körében Skobelev példája, egy látszik követőket talal. Varsóból jelentik, hogy ott Urnsky grófnál nagyobb társaság gyűlt e hó 3-án egybe s ezen alkalommal Panjutin orosz tábornok így kiáltott fel: „Meg fogjuk semmisíteni a németeket és az osztrákokat. Az orosz katonának nincs párja Európában. Egy egész hűten át nem eszik és mégis hősiég verekszik: de ha a német katoná éheznek, akkor pityereg.”

— **Bánya összeomlás.** Krakóból írják tegnapi kelettel, hogy az osztrák határhoz közel fekvő Boleszlavi bányák összeomlottak. E szerencsétlenség folytonos esőzések következménye, melyek a hűtömegeket felolvasszítják és a vizet az aknába hajtották. A földalati járatok vízzel megteltek úgy, hogy a munkások közül kevesen menekülhöltek. Hét munkás ott találta a halált. A katasztrófa különben is jelentékeny kárt okozott.

— **A siami szent.** A siami nemzet gyászol. A szent fehér előlanc nincs többé. Étközés után a szent állat megdühödött és midőn bambuszgyűrűt tettek a nyakára, hogy megszeldüljön, ezt letépte és tovább dühögött. Ekkor egy kő falakkal elzárt helyre vitték, de ő szentsége oly erővel ment a falnak, hogy élettelenül összerogyott. Nagy most a gyász e miatt Siamban.

— **Tengerbe esett légghajó.** Londonból távirják, hogy Brine ezredes, ismert légghajó, már hetek óta készült, hogy Canterburyből Boulogne-ba menjen a La Manche csatornán át. A légghajó guttaperchából készült. A légghajóban tegnapelőtt délelűt 11 órakor szállt fel két utas. Kedvező szél mellett repült Tykestone felé, de déltűn 5 órakor azonban hirtelen érkezett, hogy a légghajó 9 és fél mérföldnyire a tengerbe esett és hogy egy hajót kűltek az utasok megmentésére, a mi sikerült is.

— **A forum** ásatási munkálatait, mint Rómából írják, néhány nap óta ismét folytatják, és Baccelli, a közoktatásügyminiszter, ki maga is római születésű, az ásatást addig akarja szakadatlanul folytatni, míg a Titusivól egész a Tabulariumig, melynek omladéka a város háza áll a kapitolium lábánál, teljesen ki van ásva a felső réteg. E célra nem szükséges egyéb, mint hogy a két töltést, mely a forumot keresztűl szeli, eltávolítsák helyéből. A ténen most már egész raj munkás dolgozik, s talicskáik csikorgását rendkívűli érdeklődéssel kísérik a régészek, mert ez ásatásokból remélik megtudhatni a Via Sacra további irányát.

CSARNOK.

NIKITA 25 RUBELJE.

Gréville Henriktől.

(Folytatás.)

Mikor huszonöt rubelnak bírtokába láttam magat apró pénzbe, sőt rézpénzbe, mit egy falnykba rejtett el halandó szemtől nem ismert helyre, sokáig gondolkodott, tűnődött rajta, mit tevő legyen vele.

Oroszországban a család közösségben él egy nagy kunyhóban, mely mindössze egyetlen egy lakható szobát foglal magában, melyet néha vékonyka rekesz oszt két részre. Itt él és mulik ki egyik nemzedék a másik után: nagyapa nagyanya, néne, apa, testvér, gyermek unoka, együtt alsznak itt a széles téglakemenyén téli időben, nyaranta meg a fapadokon. Néha mikor erős meleg idők járnak, azok a kik nem félnek a megfagyástól, a széna éstrbe mennek hálai, hol a légáram ellen védve vannak; de ez olyan luxus, mit csak is kaszálás előtt enged meg magának az ember, mert ha már egyszer teli hordva a csűr, akkor nincs ott aludni hely s aztán a marhák se szeretik azt a takarmányt, mit egyszer az ember össze vissza becsúszta, pedig ilyen drága portékát nem szabad elrontani.

Nikita tehát nem vélhette valami nagyon biztosítottnak huszonöt rubel apró pénzének bírtokát; a felesége után maradt gyerekek, fia és leány szintén egész fészék gyerek felett rendelkezhetett, s ezek mind igen könnyen ráakadhattak volna a rejtékhelyre, akkor aztán az ezüst tizkopekos grivunná egy szerre tűnt volna el a rezkopekkekkel, úgy hogy utóljára mi se maradt volna a zacsokbón.

Az öreg paraszt tehát elhatározta, hogy még egyszer megteszi körútját a városba. Idősebbik fiától tehát lovat s taligát kölcsönzött, fölvette vasárapját tulipját, s másnap szörnyű vidáman tért vissza, kissé becsipve, s nagy fontoskodással kulesolta őzse melén karjait.

A kicsinyek, egy tiz-tizenöt év között, egészen elámulva tekintettek fel rá.

— Ugy, ugy kis galambocskáim, az én huszonöt rubelem már csakis egy papirdarabka. Egy csinos lilaszínű papirdarabka, egy zacsok fenekére varrva. Nagypapa vele fog aludni, pedig tudjátok, nem szokott ő mélyen aludni, de nem ám, a nagyapó! Vége már, édes kicsikém. Nincs többé — már az enyém. Eh, eh!

A kis fűcskák, kik már alkalmasint ki ki lopogattak egy-egy negyedkopek darabkát, épen nem osztották nagyatyjuk jó kedvét, a mit is mikor ez látott, kegyeskedett számukra serken téll néhány farbarangást, hajrázást utalványozni a két ifjabbnak, anadoldva ment ráfeküdni a kemenczére, hogy kialudja örömét, meg a másorát.

Ettől az időtől fogva az öreg Nikitát ott lehetett látni a napon sütkérezni, míg mindenki dolgozott.

— Majd ha rátok kerül a sor; megfizetem adósságomat, szereztem egy kis vagyont, a világra boztalak, embereké neveltek beneteket. Most tartások el ti a nagyapátokat. Ha megvölűltök, majd titeket is eltartanak a ti gyerekeitek! dörögte magában, mikor látta, hogy a hozzá tartozó robot végezni mennek.

Ilyenkor aztán Nikita kilunzott zsebéből egy kis zacsokt, melyben az ő huszonöt rubeles bankjegye rejtőzött; forgatta, szalgogatta, tapogatta, recsegetté ujjai alatt a selymes, sima papírt. Egy nap hirtelen fölélem fogta el, egy éles kést keresett elő, oda ment a ház elé, leült a napra, s nagy gondosan kezdte bontogatni a zacsokt. Bettenetes gondolat lövelte az agyát.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar-Franciaia biztosító részvény-társaság életosztályához 1882 év február hóban benyújtott 337 darab ajánlat 741.300 frt. tőkéből, kiállítatott 280 darab kötvény 528.800 frt. tőkéből.

Mióta az életosztály működését megkezdte az az 1880. február hó 1-től kezdve 8606 darab 20.602.812 frt. tőkéből szóló ajánlat lón benyújtva és 7292 darab kötvény 17.297.412 forint.

A

„Kelet” magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, márcz. 7. (Képviselőház.) Több bizottsági jelentés beadása után folytatattik a kereskedelmi budget tárgyalása. Hermann Ottó indítványozza a homok talaj felhasználását, szőlőművelésre magyar szőlő fajokkal és hogy kísérlet tessenék francia rendszer meghonosítására.

A kereskedelmi budgetet befejezven a képviselőház megkezdte a honvédelmi budget tárgyalását és azt általánosságban el is fogadta.

Bukarest, márczius 7. Mindkét ház részvétárat küldött az angol kormánynak a merénylet alkalmából.

Belgrád, márczius 7. A képviselő megjelentek a fejedelemmel határozatukat tudatni vele. A fejedelem meghatva fogadta el a királyi méltóságot. Déltűn felesküdt az alkotmányra. Utána a katonaság eskűdött meg, miatt ágyuk dörögtek. Este fényes kiválgtítás és faklármenet volt. A polgármester a királyhoz beazédet tartott Belgrád nevében, mire a király meghatva válaszolt.

A királyság kihirdetése a skupstina tegnapi ülésén következőleg ment végbe: az ülés megnyitása után az alelnök kijelentette, hogy egy előterjesztést kíván tenni. Általában azt hitték, hogy az ellenzék mértéketlen támadásai következtében az elnök lemondani szándékozik, azonban a szerb birodalomnak Kosovopoljei bukásán kezdvén beszédét, azonnal világos volt mindenki előtt, hogy miről van szó. Előadta a kosovopoljei eseményt és véggezte a giljanén, mely ama háboruban bevétetett, kijelentvén, hogy Szerbiának ily roppant áldozások után joga van a királyságra.

Az erre következő jelenet telmatatlan. Kopaszfejű agg képviselők, kik az egyszerű földmívelés és későbbi fejedellemmel, Milossal érintkeztek, mint gyermekek sirtak és kezeiket tördelék. Miután a kihirdetés megtörtént és elfogadtatott, a skupstina testületileg a fejedelemhez ment.

A fejedelem mélyen meghatva fogadta királyi a méltóságot. A fejedelem is jelen volt a trónörökösrel. A fejedelem a trónörökös nevében is köszönetét nyilvánította, sajátállal jegyezvén meg, hogy a trónörökös még nem mondhat köszönetet az ország képviselőinek.

Erre a fejedelemnél Sándor trónörökös magosra emelve bemutatá a képviselőknek, kik sort nyitottak előtte. A királyság proklámálása után a kereskedők becsukták boltjaikat, a vár bástyáin dörögnek keztek az ágyuk, minden házat zászlóval díszítettek fel, s minden ponton üdvölések hangzottak.

Déltűn 3 órakor a királyi kiállott fejedelem a laktanyába ment, hol a katonaság teljes díszben felállítva tisztegett. Itt a király beszédet intézett, melyben a szerb történelem főbb mozzanatait érinté, Kosovopoljéitől egész a mai napig.

Ezután következett az ünnepélyes eskütelétel. Közben ismét megdörögtek az ágyuk, melylyel az ünnepélyesség egyelőre befejeztetett. Este a város minden része kivirágított, népesség hullámzott az utcákon folytonosan éltetve Szerbiát és a királyi házat. Az öröm és lelkesedés általános volt. Milán király koronázatása után körútra indul. Új rendszer alapítatik meg az országban. Kereskedelmi és földmívelési miniszterium legközelebb felállítatik.

London, márcz. 7. Mac Lean kétségtelenül örült, jelenleg életrajzán dolgozik.

Bécs, márczius 7. (A „Kelet” ered. távirata.) Ausztria-Magyarország Szerbiának királysággá proklamálását elfogja ismerni, mintán az monarchiánk iránti barátságos és loyális politikájának eredménye és hivata van, hogy Szerbiát minden további panszlavérzelmek befolyása alól emancipálja.

Feloldó szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KAROLY.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeali irány Kolozsvárról.										Predeal—nagyvárad irány Kolozsvárról.													
Allomások		Gyors-vonat 202. sz.		Személy-vonat 204. sz.		Vegyes vonat 262. sz. 268. sz. 288. sz.		Menetjegy árak				Allomások		Gyors-vonat 201. sz.		Személy-vonat 203. sz.		Vegyes vonat 281. sz. 286. sz. 271. sz.		Menetjegy árak			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	II. oszt.	III. oszt.	II. oszt.	III. oszt.			II. oszt.	III. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	II. oszt.	III. oszt.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49	Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
M.-Telegd	"	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79	Brassó (Vendéglő)	"	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12	Földvár	"	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Csucsá (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12	Apáca	"	3	03	7	23	9	34	12	12	8	65
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47	Agostonfalva	"	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83	Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—	Erked	"	—	—	9	41	2	49	9	45	8	75
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—	Héjasfalva	"	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Apahida	"	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39	Szegesvár (Vendéglő)	"	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53	Szegesvár	"	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03	Erzsébetváros	"	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—	Medgyes	"	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23	Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24	Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62	Mikeszása	"	—	—	12	49	10	30	5	92	4	23
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03	Hosszu-Aszó	"	—	—	1	05	10	54	5	55	3	97
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—	Balászfalva	"	7	03	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50	Karácsonfalva	"	—	—	1	40	12	06	4	60	3	50
Balászfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70	Tövis (Elágazás Gyula-Fehérvár felé)	Erk.	7	30	2	06	12	49	—	—	—	—
Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97	Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23	Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52	Felvincz	"	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—	Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82	Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34	Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Szegesvár (Vendéglő)	Erk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99	Gyéres	"	8	47	4	10	5	55	2	14	1	58
Szegesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—	Apahida	"	—	—	5	38	—	—	—	—	—	—
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28	Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	10	7	5	50	8	47	—	—	—	—
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75	Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54	Egeres	"	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Agostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28	Bánffy-Hunyad	"	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Apáca	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66	Csucsá	"	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09	Rév	"	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75	M.-Telegd	"	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Predeal	Erk.	4	28	—	—	reggel	14	87	10	62	—	Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49

Kapus—Nagyszebeni szárnyvonal.										Tövis—Gyulafehérvári szárnyvonal.																																																																																																																																											
Allomások		Szem. von. 1082. sz.		Vegy. von. 1812. sz.		Allomások		Szem. von. 1801. sz.		Vegy. von. 1712. sz.		Allomások		Szem. von. 1702. sz.		Vegy. von. 1712. sz.		Allomások		Szem. von. 1701. sz.		Vegy. von. 1711. sz.		Allomások		Szem. von. 1602. sz.		Vegy. von. 1612. sz.		Allomások		Szem. von. 1801. sz.		Vegy. von. 1712. sz.		Allomások		Szem. von. 1601. sz.		Vegy. von. 1711. sz.		Allomások																																																																																																											
		Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc			Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc			Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc

H I R D E T É S E K.

Sz. 13—1882.
végr.

Arverési hirdetmény.

Alóírt kir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a sz.-udvarhelyi kir. törvényszék 4164—1881-ik számú végzése által köpözi Gergely János javára Gutthke Ottó füllei és Seim Ede pusztakaláni lakos ellen 500 ft s járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1126 ft-ra becsült s a „Kelet” című lap idei 28. számában s most ugyanebben közzétett 12 kiírtatott tölgyfa, 1 tölgyfa kovács üllő tőke, 1 buglyába 3 székér szén, 30 székér bükkfa szén, 49 mt. maza nyersvas, 1 esztergápad angol vasból, a füllei vasgyártótelepen 1882 április 3-án s esetleg a következő napokon mindenkor d. e. 9 órakor az 1881. évi LXI. cz. 107. §-sa értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladati fog.

Okládon, 1882. márczius 3.

Lőrinczi Károly,
kir. bír. végrehajtó

(65) 1—1

Eladó házak:

KOLOZSVÁRTT, Kötő (Kismester) utca 1. sz. alatti földszinti és emeletes ház; továbbá

Kis Kandia utca 1. sz. alatti házas telek szabadkézből ELADÓK.

Értekezhetni; Kötő utca 1 sz. a.
(60) 2—3

IGEN HASZNOS ALKALMI CZIKKEK!

Oriási választék és Kolozsvártt legolcsóbb forrás!!

A főtéren, br. Jósika-ház alatt, a nagy dohánytőzsde mellett levő

DISZ-ÁRUTÁR

üzletemet teljesen újonnan berendeztem.

KAPHATOK: Mindennemű téli czikkek, u. m. nagyon szép mustrák kezdett munkákból cipők, kanapé-párnák Kulestartók és ruhatarok, alsó ingek, női muffok, derék-füdzők, hárász-kendők, leánygyermek posztó-köntösök, női és gyermek-strimflik minden fajta kötő-gyapotak, gép-czérnák, férfi ingek, esőernyők, nyakkendők, férfi és női glacié posztó és szarvasbőr-kezttyük, férfi és gyermek posztó-kalapok, férfi-, gyermek- és női cipők különösen nagy választékban. — Illatszerek, szappanok, eszéki szappan pomádé és puder, diszített kézi kosarak, uti kofferek és táskák, gyermek bölcsök kerékkel és rugóval, dús választékban ALBUMOK, czukortartók és színházi látesővek, mechanikus: lég és gőzerejű játék-szerek ezeken kívül mindegyik galanterie nürnbergi és gyermekjátékok nagy választékával üzletemet felszereltem.

Postai megrendeléseket legnagyobb figyelemmel utánvét mellett eszközölök.

Jó minőségért kezeskedem.

Mély tisztelettel ajánlja magát

a disz-árutár tulajdonosa

KOHN LAJOS.

Főtér br. Jósika-ház alatt.